

OBRTNI VESTNIK

Strokovni list za povzdigo in napredek slovenskega obrtništva

„OBRTNI VESTNIK“
Izhaja mesečno dvakrat, in sicer:
vsakega 1. in 15. v mesecu ter
stane celoletno Din 40.—
polletno Din 20.—
posamezna šte. Din 2.—

Oficijelno glasilo »Zveze obrtnih zadrug v Ljubljani« in »Splošne zveze
obrnih zadrug v Mariboru« ter slovenskih obrtnih društev v Sloveniji

Uredništvo in upravnništvo: Ljubljana, Beethovnova ulica 10.

Nefrankirani dopisi
se ne sprejemajo. Rokopisi se ne
vračajo. Ponatiski dovoljeni le z
navedbo vira.

Štev. pri poštni hranilnici
podružnici v Ljubljani 10.860

XII. letnik.

V Ljubljani, dne 1. decembra 1929.

Št. 23.

Banski svet in obrtništvo.

Pretežni in najboljši del obrtništva Dravske banovine je z veseljem in živim občutkom olajšanja pozdravil veliki dogodek 6. januarja. Poslanica Njega Veličanstva kralja je narodu naznanila, da je konec partizanskega terorja in da se pristopa k stvarnemu delu za ujedinjenje in za napredek naše domovine, ki naj združi vse tvorne elemente države. Historični 3. oktober je bil dokaz, da se prestopa energično k dejanju. Ono obrtništvo, ki je bilo vedno med tistimi, katerim sta bila v resnici na srcu dobrobit in edinstvo države, se je iz lastnega nagiba takoj znašlo v vrstah onih, ki so pohiteli, da ponudijo vse svoje najboljšie moči in delo činiteljem, ki so bili pozvani za izvršilce velikih nalog 3. oktobra. Z radostjo moramo ugotoviti, da je našlo obrtništvo tudi razumevanje in upoštevanje, kar se osobito kaže v odgovorih, ki jih je na svoje pozdrave prejela Zveza obrtnih zadrug v Ljubljani s strani gospoda bana dravske banovine in njegovega pomočnika.

Delo se je pričelo. Pri tem velikem delu bodo igrali važno vlogo banški sveti. Banški sveti imajo vršiti kot konzultativni organi banov velike, težke in odgovorne naloge. V banške svete bodo pritegnjeni reprezentanti posameznih gospodarskih in socialnih slojev prebivalstva in ena glavnih in najvažnejših njihovih nalog bo sodelovanje pri sestavi banskega proračuna. Jasno je, da ta važna konzultativna institucija zato še v posebni meri interesira obrtništvo. Saj bo od njene sestave odvisno, v koliko in kako bo v njej zastopan obrtni stan, ki je v Dravski banovini radi njene velike odvisnosti od zaslužka obrtnih rok še posebne važnosti. Od kvalitete in miselnosti teh reprezentantov bo tudi odvisno, kako se bodo dajali gospodu banu in njegovemu pomočniku nasveti glede obremenitve obrtnega stanu in v vprašanih obrtni politike.

Ono obrtništvo, ki mu je bilo vedno na tem, da se iz gospodarstva izločijo partizanski uplivi, zre na merodajna mesta s polnim zaupanjem in prepričanjem, da se bodo ob imenovanju obrtniške reprezentance v banskem sosvetu popravilo ono, kar je naši vodilni gospodarski reprezentanci v zadnjih letih zakrivilo strankarstvo.

Domalega vse obrtništvo Dravske banovine je organizirano v strokovnih obrtnih zadrugah in

zadružnih zvezah v Ljubljani in Mariboru. Te organizacije delujejo ne samo pod nadzorstvom, temveč čisto tudi naravnost pod vodstvom državne obrtne oblasti. V teh organizacijah je izvolilo obrtništvo svoje predstavnike brez ozira na strankarsko, plemensko ali versko pripadnost. Obrtništvo zato prosi, da se pri sestavi banskega sveta in imenovanju predstavnikov iz vrste obrtništva blagovolijo vpoštevati v prvi vrsti možje, ki jim je v teh organizacijah pokazalo obrtništvo svoje zaupanje.

Obrtništvo nadalje upa, da se bo sedaj popravila še druga velika krivica, ki so mu jo zadali prejšnji partizanski režimi. Tu je omeniti predvsem sestavo in delo oblastnih samoupravnih predstavništev. V teh predstavništvih je bil potisnjen obrtni stan popolnoma ob stran ondi, kjer je bilo treba odločati. Na želje obrtništva se je oziralo jako malo. Ogromna so bila bremena, ki so se nalagala obrtništvu. Z bogate mize oblastnih proračunov pa je dobival obrtnik samo drobtinice, a še tu so se čule pritožbe, da so odločali strankarski interesi. Obrtništvo je trdno odločeno, skupno z drugimi stanovi zgraditi tej naši državi trden temelj in v tem po svojih močeh podpirati delo gospoda bana. Zato hoče s požrtvovanjem prispevati tudi finančna sredstva do skrajnih možnosti. Toda kakor so njegove gospodarske moči omejene, tako naj se stori prava meja tudi zahtevam na njegove finančne žrtve. Ker more pri nas, komaj en sin kmetije živeti od rodne grude, večina kmečkih sinov in hčera pa mora v obrt, da se preživi, zato je treba skrbeti s podpiranjem za pospeševanje in napredek tega stanu v večji meri, kakor se je to storilo s strani oblastnih samouprav.

Besede, ki smo jih čuli iz ust našega bana in podbana so nam bodrilno jamstvo, da sme obrtništvo pričakovati tudi v tem pogledu temeljite izpremembe in nastop boljših časov.

Josip Rebek,

načelnik Zveze obrtnih zadrug.

O taksni dolžnosti učnih pogodb in izpričeval.

V zadružnem poslovanju ni popolne jasnosti glede taksne dolžnosti učnih pogodb in izpričeval. Pri kolkovanju teh listin se najrazličneje postopa. Za orientacijo, kako naj se postopa v smislu zakona, priobčujemo v naslednjem kratka navodila, ki imajo namen, da se glede kolkovanja omenjenih listin doseže enoten postopek.

1. Učne pogodbe.

Učne pogodbe, ki razen učnega razmerja ne utemeljujejo nobenih drugih dajatev so zavezane stalni pristojbini 2 Din.

Poleg takih pogodb, ki so zavezane taksi 2 Din, so pa v praktičnem življenju pogoste tudi pogodbe, s katerimi se vajenčevi zastopniki obvezujejo, da bodo plačali večjo ali manjšo učnino mojstru. Take pogodbe so zavezane pristojbini po stari avstrijski kolkovni lestvici II. Podlaga za odmero te takse je celotni znesek, katerega bodo vajenčevi zastopniki plačali mojstru kot učnino.

Taksa po lestvici znaša pri vsoti od 400 do 600 Din = Din 3.—; pri vsoti od 600 do 800 Din = Din 4.—; pri vsoti od 800 do 1000 Din = Din 5.—; pri vsoti od 1000 do 1200 Din = Din 6.—. Pri zneskih nad 1200 Din je vzeti od vsakih nadaljnjih 400 Din za 2 Din več. Pri tem je računati znesek izpod 400 Din za polno vsoto.

Ako se učna pogodba sestavi in podpiše v več izvodih, sta prva dva izvoda zavezana vsak zase celi kolkovini, nadaljnji izvodi pa za prepise določenem kolku Din 2.—.

2. Izpričevala.

Izpričevala se izdajajo na dva načina, ali v delavskih knjižicah, ali pa na posebnih listinah.

Delavske knjižice so zavezane taksi Din 10.—. Ta taksa je pavšalna za vse vpise, to je plača se naenkrat in v naprej ob izstavitvi knjižice. V delavsko knjižico se praviloma vpisujejo razna potrdila (izpričevala) o zaposlitvi vajencev in pomočnikov. Vsa v delavske knjižice vpisana izpričevala so prosta takse, ker je bila za nje taksa že v naprej plačana ob izstavitvi delavske knjižice. Vendar pa velja ta ugodnost samo za izpričevala,

ne pa tudi za druge vpise. Ako bi mojster vpisal v delavsko knjižico tudi učno pogodbo, potem mora to pogodbo po predpisih kolkovati, ker so takse proste samo službene pogodbe posloy, ako se vpisujejo v poselsko knjižico, v delavski knjižici pa je vsaka vpisana službena pogodba zavezana taksi, torej tudi učna pogodba.

V kolikor so torej izpričevala zavezana taksi, gre samo za taka izpričevala, ki se izdajajo s posebno listino, kakor so učna pisma, pomočniška izpričevala in izpričevala o prestani pomagalski preizkušnji.

Glede kolkovanja teh izpričeval pojmi med obrtniki niso povsem jasni. Zadrugniki predlagajo zadrugam razna izpričevala z najrazličnejšimi kolki. Nekateri jih sploh ne kolkujejo, drugi samo s kolkom za 1 Din, nekateri pa s kolkom za 10 Din, itd.

Za izpričevala, ki jih izdajajo privatne osebe ali oblastva privatnim osebam o njih osebnih lastnostih, razmerah, sposobnostih in o vsem, kar se jih tiče, velja pravilo, da znaša taksa 20 Din. Vendar pa izpričevala, ki so v taksnem zakonu obremenjena s kako drugo takso ne podlegajo taksi 20 Din. Med te izrecne izjeme spadajo obrtniška izpričevala. Za taksiranje obrtniških izpričeval je treba razločevati dveje momentov, ali potrjuje izpričevalo sposobnost za opravljanje pomočniških poslov, ali pa se tiče samo vedenja. Prva izpričevala so zavezana taksi 5 Din, druga pa taksi 20 Din.

Potemtakem so zavezana taksi 5 Din učna pisma in izpričevala o pomagalski preizkušnji, ker izpričujejo sposobnost za pomočnika. Pomočniška izpričevala, ki se nanašajo samo na način zaposlitve in vedenja, na primer: »N. N. je bil pri meni v času od ... do ... zaposlen kot pomočnik. Bil je ves čas pošten, priden in zvest, ter ga vsakomur priporočam. Taka izpričevala so zavezana taksi po 20 Din.

Osnovanje zavoda za pospeševanje zunanje trgovine.

Te dni je minister trgovine in industrije gospod J. Demetrovič podpisal zakon o osnovanju zavoda za pospeševanje zunanje trgovine ter ga je poslal predsedniku vlade v odobritev. Namen tega zakona bo v glavnem: skrb za razvoj naše zunanje trgovine, zlasti našega izvoza. Njegov delokrog bo naslednji: da sistematično proučuje zunanja tržišča, da zbira in ureja informacijski material o gospodarstvu naše države, kakor glede gospodarskih zakonov, pravilnikov, naredb in razpisov, ki se tičejo gospodarstva, glede mednarodnih pogodb, konvencij in sporazumov gospodarskega značaja; nadalje zbiranje materialij glede gospodarske statistike, carinskih in prometnih tarif, zborničnih poročil in pravil gospodarskih organizacij ter posameznih podjetij, kakor delniških družb itd., člankov in notic iz časopisov, gospodarskih publikacij itd.

Naloga zavoda za pospeševanje zunanje trgovine bo nadalje, da zbira in ureja vse podatke o gospodarstvu tujih držav, ki so važni za razvoj trgovinskih zvez med našo kraljevino in temi državami; da zbira zakone, carinske in prometne tarife, trgovinske pogodbe, konvencije s tretjimi državami, poročila naših poslanstev in konzulatov, statistike uvoza in izvoza; nadalje bo naloga tega zavoda, da na podlagi zbranega materiala daje informacije našim in tujim gospodarskim interesom in organizacijam o ekonomskih prilikah naše države in inozemskih tržišč, da na podlagi priobčenih mu želj in potreb posameznih gospo-

darskih strok daje poročila našim predstavnikom v inozemstvu o stanju našega gospodarstva in o tem, kaj morajo ukreniti v korist naše zunanje trgovine; da izdaje propagandne brošure, filme, pripravlja predavanja, članke in notice in jih pošilja našim predstavništvom v inozemstvu v svrhu razširjenja v gospodarskih krogih; da izdaje svoje glasilo o našem gospodarstvu, kakor tudi izvozni adresar; da osnuje v tuzemstvu muzeje vzorcev naših proizvodov; da potom svojih organov prouči na inozemskih tržiščih vse mogočnosti izvoza naših pridelkov, ako je potrebno, da se ta tržišča proučijo; da preiskuje v primerih nesolidne konkurence in predlaga mere, da se nesolidna konkurenca prepreči, da organizira našo udeležbo na mednarodnih razstavah.

Poleg tega je naloga tega zavoda, da izvrši vse, kar je treba za pospeševanje zunanje trgovine in da stavi v to svrhu primerne predloge merodajnim faktorjem, zlasti glede usposobljenosti za izvoz naših izdelkov itd.

Vesti o ustanovitvi bančnih zbornic.

Te dni se je vršila v Beogradu konferenca pokrajinskih bančnih združenj, na kateri se je razpravljalo o načrtu zakona o bankah kakor tudi o vprašanju ustanovitve bančne zbornice. Beograjsko Udruženje bank se zavzema za ustanovitev centralne bančne zbornice za vso državo v Beogradu, v katero bi vsako združenje delegiralo enako število članov. Zastopniki ostalih združenj niso soglašali s tem načrtom. Stavljen je bil med drugim tudi predlog, da se na sedežu vsakega združenja ustanovi posebna zbornica, v Beogradu pa centralni sekretariat vseh bančnih zbornic. Ker ni prišlo do sporazuma, se bo 28. t. m. vršila v Beogradu ponovna konferenca.

Nas samo veseli dejstvo, da so se zastopniki združenj, razen beograjskega, izjavili odločno proti takim ustanovam. Načrt za ustanovitev centralne zbornice, odnosno sekretariata vseh bančnih zbornic kaže v dovolj jasni luči, kam merijo iniciatorji takih idej. Želeti bi bilo, da z vsiljevanjem načrtov te vrste že enkrat prenehajo. Dovolj je bilo eksperimentov. Mi potrebujemo pozitivnega, konstruktivnega dela, če se pa komu hoče po visokodonečih naslovih in donosnih mestih, naj skuša to doseči na svoj lasten račun in ne na račun našega, z vsakovrstnimi diletantskimi poizkusi že itak izmučenega gospodarstva.

Pospeševanje domačega obrta.

(Nadaljevanje poročila ravnatelja Urada za pospeševanje obrta g. inž. Guliča.)

O domači industriji tekstilne stroke bo informiral najbrže g. ravnatelj Osrednjega zavoda za žensko domačo obrt, zato naj mi bo dovoljeno, da se dotaknem te stroke le v toliko, v kolikor je bil pri tem naš urad prizadet. Najmočnejša organizacija, ki preskrbuje cenen nakup surovin in prodajo izdelanih čipk, je Osrednja čipkarska zadruga v Ljubljani, ki je prejela takoj po prevratu od deželne vlade za Slovenijo izdatno brezobrestno posojilo, katero je obljubila vrniti v desetih letih. Iz tega namena je poverjena našem uradu naloga, da nadzira to zadrugo, dokler se dolg ne porrne. Ker se zadruga zelo trudi, da placira proizvode iz selške in poljanske doline kakor tudi iz Horjula, kjer je ta domača obrt najbolj razvita, predlaga urad za pospeševanje obrti, da se omenjeni Osrednji čipkarski zadrugi odpiše preostanek dolga v višini 15.000 dinarjev, katero svoto mora poravnati do konca tekočega leta, odnosno da se ji da še primerno denarno podporo.

Med najmlajšo domačo obrt spada strojno pletenje najrazličnejših predmetov oblačilne stroke, ki je precej razvito v Naklem pri Kranju. Žalibog, da je ta stroka pri nas šele v povojih, podobna pa je, da se bo dala s primernimi strokovnimi tečajji, organizacijami pletilk, kakor tudi z denarnimi podporami doseči nekaj podobnega, kar so dosegli topredmetno v tujini. V ta namen se je urad potrudil, da organizira celodnevne dvomesečni strokovni tečaj za pletilje, ki naj bi nudil tem moderne pridobitve na tem polju, kar bo brezdvomno ugodno uplivalo na sedanji borni zaslužek pletilj. Urad priredi ta tečaj najbrže že s 1. novembrom t. l. in je pri tej priliki omeniti oblastni

odbor, ki je nakazal v ta namen 6000 dinarjev podpore. Ker bo pa stal ta tečaj okoli 15.000 dinarjev, apelira urad tem potom še na ostale faktorje, da omogočijo s primerno podporo ta velepotreben tečaj. Izdatki so pa radi tega tako veliki, ker se morajo pletilje vežbati na najrazličnejših strojih, katere nam da na razpolago tvrdka M. Franzl & sinovi. Ta stroka bi se zelo razvila, ako bi imeli poseben fond, iz katerega bi nakupili revnejšim pletilkam pletilne stroje, katere bi odplačevale v obrokih. Sicer pa omenjam, da se bo v doglednem času spremenila ta domača obrt v toliko, da bodo ubožnejše domače pletilje postale v lastno škodo delavke delodajalcev, ki jim bodo radi tega preskrbeli potrebne stroje in surovine. To se da omejiti le na ta način, da izdelujejo pletilke prvovrstne moderne, predvsem turistovske predmete.

Vpliv razvijajoče se tuzemske industrije se že pojavlja. To kar se je zgodilo že pred leti z našo nekdanj tako svetočo slamnikarsko obrtjo v Ihanu, Domžalah, Mengšu in Trzinu, ki je propadla vsled inicijative podjetnejših inozemcev, se je ponovilo v žebljarski industriji in se ponavlja v tekstilni. Industrija imajo sedaj od našega slamnikarstva lepe dobičke, našim ljudem pa je preostalo le pletenje kit za slamnike po naročilu istih tovarnarjev, delo torej, ki se zelo slabo plačuje. Edino razveseljivo dejstvo je, da so se tudi nekateri naši ljudje zdramili in da se je ustanovila tudi slamnikarska zadruga v Mengšu. Razvoj slamnikarstva gre svojo naravno pot, zato je urad mnenja, da predmet današnje ankete ne tangira tega vprašanja.

V gornjem kratkem referatu sem skušal dokazati, kako ima marsikatera naša domača obrt razvojne možnosti, ako se ji priskoči pravočasno na pomoč z izdatno denarno in moralno podporo, ki naj bi šla v prid v prvi vrsti obstoječim organizacijam, ki združujejo te domače obrtnike. Šole, tečajji, vzorne naprave, sodelovanje naših umetniških krogov, primerna reklama, kakor tudi razumevanje naših delegacij ob priliki sklepanja trgovinskih pogodb z inozemstvom, bodo gotovo dvignile našo domačo obrt. Dosedanji uspehi za povzdigo domače obrti so bili doslej večji nego malenkostni zneski, ki smo jih v ta namen potrošili. Povzdiga te važne panoge je zelo važna iz gospodarskega in socialnega stališča ne glede na to, da gre neposredno v prid naši obrti in mladi industriji. To vidimo v Domžalah in okolici, Kranju, na Jesenicah, v Kropi, da ustanavljajo industrije najraje tam, kjer je že zdavnaj prej domača industrija preorala ledino.

Nekaj, kar ni prav!

Iz kroga čevljarstvih mojstrov smo prejeli sledeči dopis: Često se dogaja, da v «Obrtnem Vestniku» priobčujemo naše organizacije in posamezniki razne pritožbe, razprave in objave. Mi jih rade volje priobčujemo. Saj je naš list edino glasilo, kjer more obrtnik res podrobneje javno povedati svoje mnenje in pritožbe in organizacije objaviti svoje zahteve. Žalibog pa nekateri ne poznajo «Obrtnega Vestnika» takrat, kadar mu je treba poslati poročila o kakem važnem dogodku, osobito o zborovanjih, dasi bi bilo jako potrebno, da obrtništvo zve zanje. Tako se zgodi, da o važni stvari pišejo — seveda prav kratko in površno — najrazličnejši časopisi, da bi pa skrbeli za objavo v «Obrtnem Vestniku», za to so nekateri le prekomodni. Tako je n. pr. «Obrtni Vestnik» prinašal obširne strokovne razprave o čevljarstvi stroki, zavzemal se za zahteve čevljarjev glede carine, sušmarstva, kaznilnic, davkov, prinašal obširna obvestila čevljarstvih organizacij itd. Pred kratkim pa se je vršil velik kongres čevljarstvih mojstrov iz vse države v Beogradu. Dnevni časopisi so prinesli o tem kratke notice in tudi «Obrtni Vestnik» je po njih povzel kratko poročilo. To pa ne zadoštuje. Obrtniki, osobito čevljarstvi mojstri, bi radi nekaj obširnejšega zvedeli, kaj se je vse ukrenilo na tem kongresu. To pravico imajo že zato, ker so poslali na ta kongres dva svoja delegata. Kot smo se informirali pri uredništvu «Obrtnega Vestnika», pa doslej ni nobeden od obeh delegatov poslal našemu strokovnemu glasilu nikakega poročila. — Nočemo delati za enkrat nobenih hujših očitkov. Opozarjamo pa na to, da naši delegati in organizacije v bodoče točnejše obveščajo naše obrtništvo potom poročanja v našem strokovnem glasilu. To je že v njihovem lastnem interesu, ker s tem po-kažejo svoje delo, ki se ga sicer ne bi videlo.

Kaj je novega?

V dinarjih so veljale tuje valute: Berlin (marka) 13:51, Budimpešta 9:88, Curih (švicarski frank) 10:95, Dunaj (šiling) 7:94, London 27:54, New York (dolar) 56:35, Pariz (francoski frank) 2:22, Praga (čehoslovaška krona) 1:67, Trst (lira) 2:95. V preteklih dveh tednih je ostal dinar še nadalje čvrst.

Umrl je dne 24. novembra t. l. Clemenceau, veliki francoski državnik in rešitelj Francije v svetovni vojni, kateremu gre radi njegove velike energije v glavnem zaslugi, da so takrat antantne vojske vzdržale in da se je sklenil za Francijo zmagovit mir, vsled česar je dobil tudi ime «oče zmag».

Sporazum glede ustavne reforme v Avstriji, ki je povzročila oster in za avstrijsko republiko jako nevaren spor med socialnimi demokrati in nemško nacionalistično organizacijo «Heimwehr», se je končno le dosegel.

Rusi prodirajo v Mandžurijo ter so v zadnjem času na več mestih težko porazili kitajske čete, ki se jadrno umikajo.

Minister g. dr. Korošec je prispel v ponedeljek v Ljubljano, kjer je obiskal bana g. inž. Serneca ter se nato odpeljal na zadržni kongres v Maribor.

Naš izvoz v oktobru t. l. je dosegel vrednost 991.3 milijona Din, napram 666.1 milijona Din v oktobru lanskega leta; samo pšenice se je izvozilo 13.862 vagonov za 298.1 milijona Din.

Upniki Slavenske banke, ki imajo vložne knjižice, dobe izplačilo svojih vlog v poravnalni kvoti 22 % pri ljubljanski, celjski in mariborski podružnici Prve hrvatske štedionice. Kvote na kontokorentne vloge pa se izplačujejo na poseben nalog Praštedionice v Zagrebu.

Kraljevska banska uprava v Ljubljani je poslala Zbornici T. O. I. v izjavo načrt novega gradbenega zakona, ki se je razpravljalo s prizadetimi korporacijami na anketi dne 29. oktobra t. l. Ta zakon, ki bo enoten za celo državo, stopi v veljavo že v najkrajšem času.

Reparacijska konferenca, ki naj bi uredila plačilne obveznosti Avstrije, Madžarske in Bolgarije, se je radi nepričakovane nepopustljivosti Madžarov in Bolgarov končala brez uspeha.

Načrt rudarskega zakona je obravnavala dne 18. oktobra t. l. posebna konferenca zastopnikov gospodarskih korporacij, pri čemer so bile predlagane in sprejete znatne izpremembe, stremeče za večjo svobodo privatne podjetnosti.

Ladjedelnice v Splitu nameravajo zgraditi čehoslovaške škodove tvornice, pri čemer bi pridržale 60 % delnic te ladjedelnice same, ostalo pa bi prevzeli jugoslovanski interesi.

Zadržni zakon, ki naj bi izenačil našo jako različno in zastarelo zakonodajo o gospodarskih in pridobitnih zadržgah, je v načrtu že izdelan in je pričakovati, da bo po predhodnem zaslišanju prizadetih gospodarskih korporacij v najkrajšem času uveljavljen.

Novi konkurzni zakon in zakon o prisilni poravnavi izven stečaja je Nj. Vel. kralj podpisal dne 22. oktobra ter stopita v veljavo s 1. majem 1930.

Atentat na mednarodni brzi vlak v bližini Caribroda je izvršila dne 22. novembra bolgarska komitska četa, ki je položila na železniško progo peklenski stroj; ta je eksplodiral in poškodoval lokomotivo in železniški tir.

Župana Ljubljane ter načelnika Beograda in Zagreba bo na podlagi pravkar razglašene izpremembe zakona o občinah imenoval v bodoče Nj. Vel. kralj s posebnim ukazom, ostale člane občinske uprave pa bo imenoval notranji minister.

Nemška zunanja trgovina zaznamuje rapidno boljšanje ter izkazuje v oktobru že rekordno višino 1254 milijonov mark (17 milijard dinarjev), tako, da je za prvih 10 mesecev aktivna za 30 milijonov mark, dočim je v lanskem letu pasivna za 2250 milijonov mark.

Nemške reparacijske dobave Jugoslaviji so v petih letih, kar se izvaja Dawesov načrt, znašale 146 milijonov mark ali 1970 milijonov dinarjev.

Angleška narodna banka je znižala obrestno mero na 5.5 %, kar se pripisuje veliki likvidnosti denarnega trga vsled njujorškega borznega kraha.

Trgovinsko pogodbo s Španijo je 21. novembra podpisal kralj in bo stopila v veljavo, čim se izmenjajo ratifikacijske listine, kar bo imelo jako ugoden vpliv na našo trgovino s Španijo, osobito za izvoz lesa.

Revizija zakona o taksah se namerava v kratkem izvršiti ter je že izdelan tozadevni zakonski osnutek, o katerem se imajo samo še izjaviti razne gospodarske korporacije.

Jubilant Jakob Volk.

V 63. letu svoje starosti, krepek, čil in neumorno delaven doma v delavnici in v javnem življenju, praznuje naš odlični obrtniški vodja, krojaški mojster Jakob Volk iz Šoštanja štiridesetletnico svojega obrtovanja.

Idealist skoz in skoz se je naš obrtniški starešina Jakob Volk že kot mlad mojster udeleževal v našem nacionalnem pokretu. Že leta 1902. je vodil ogorčeno borbo z nemškutarskim ognjegasnim društvom, ki ga je kot zavednega Slovence izključilo. «Živijo Srbi! Naši bratje so zmagali!» — je zaklical navdušeno ko so Srbi premagali Turke v balkanski vojni. Nemškutarska mestna občina je ob izbruhu vojne izdala o jublantu sledeče poročilo višji oblasti: «J. Volk je daleč naokoli znan agitator. Bodisi za deželni, bodisi državni zbor, za okrajno zastopstvo ali pri občinskih volitvah je bil Volk prvi na čelu, ki je tedne in tedne agitiral za slovensko stranko.» Seveda so ga zato proglasili za srbofila in ga kot državi nevarnega vtaknili za nekaj časa v zapor. Volk je bil med ustanovitelji šoštanjskega «Sokola» in njegov dolgoletni starosta. Bil je soustanovitelj pred 25 leti ustanovljene obrtne nadaljevalne šole v Šoštanju in on je dal iniciativo za ustanovitev obrtne nadaljevalne šole v Velenju in Smartnem ob Paki. Napredek obrtnega naraščanja mu je bil vedno pri srcu. Slovensko obrtno društvo v Šoštanju se ima za svojo ustanovitev zahvaliti Volku, ki je bil skozi vsa leta njegovega obstoja duša šoštanjske obrtniške organizacije. Isto velja za Obrtno hranilnico in posojilnico v Šoštanju in za Zadrugo oblačilnih strok v Šoštanju. Naš Volk ni hotel manjkati nikjer, koder je bilo treba pograbititi za delo in stopiti v boj za interese naprednega obrtnega stanu. Zato ga vidimo, da se ne uveljavlja samo v ožji domači obrtniški organizaciji temveč tudi v Zvezi obrtnih zadrug v Mariboru in v vrhovnem obrtniškem svetu. Poverjena mu je bila od celokupnega naprednega slovenskega obrtništva tudi častna funkcija člana Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani, kjer je v obrtnem odseku in v plenarnih sejah eden najagilnejših zborničnih članov. — Da zavzema Jakob Volk odlična mesta tudi v občinskem odboru v Šoštanju in raznih tamošnjih gospodarskih in kulturnih korporacijah nam ni treba še posebe omenjati.

Našemu prijatelju Jakobu Volku ob jubileju štiridesetletnega samostojnega mojstrovanja najlepše čestitke!

Iz organizacij.

Iz Zveze obrtnih zadrug v Ljubljani. Dne 15. novembra se je vršila načelstvena seja Zveze obrtnih zadrug v Ljubljani, ki je obravnavala nekatera važnejša vprašanja. Iz poročila o zveznem delovanju v času od 1. oktobra do 14. novembra 1929. je razvidno, da se je zveza udeležila 10. novembra zborovanja vseh obrtniških zvez v Slavonskem Brodu. Na tem zborovanju je stavila svoje predloge glede novega obrtnega zakona in se je izjavila za sistem skupnih zbornic za trgovino, obrt in industrijo ter za obligatornost zadrug in združnih zvez. Zveza je izdala v 2600 izvodih «Obrtniški koledar». Podane so bile izjave o ustanovitvi obrtne zadruge konjačev v Ljubljani in kolektivne zadruge v Osilnici. Po svojih zastopnikih se je zveza udeležila občnih zborov ene ljubljanske in dveh podeželskih obrtnih zadrug. Zveza je podala Zbornici TOI v dveh primerih važnejšo obrtnopravno izjavo. Glede vajencev je omeniti namero, da se izvrše nekatere izpremembe glede zdravniške preiskave vajencev, nadalje glede njihove predizobrazbe, glede obiska obrtnih nadaljevalnih šol ter glede ureditve primernejših učilnic in zgraditve lastnega poslopja za obrtne nadaljevalne šole v Ljubljani. Zveza je posvečala pažnjo davčnim vprašanjem in je intervenirala na pristojnih mestih na pritožbe nekaterih zadrug zaradi pretirane obdačbe itd. Na dnevnem redu so bile intervencije zaradi šušmarstva. Obravnavale so se razen tega še nekatere tekoče zadeve. Delo zveze se je v zadnjem času jako poživilo in je utemeljeno upanje, da bo s pomočjo in živahnim sodelovanjem obrtnih zadrug rodilo tudi primerne uspehe.

Zveza pekovskih obrtnikov v Zagrebu izdaja svoje glasilo «Pekar», ki prinaša v svoji zadnji številki zanimive stvari, ki se pa seveda v glavnem nanašajo na hrvatske, predvsem zagrebške pekovske mojstre, imajo pa pomen tudi za naše pekovske mojstre. Zanimivo je osobito poročilo o konferenci obrtniških udruženj v Slavonskem Brodu. Pisec ironično piše o nastopu predsednika zanatske komore iz Beograda g. Stojanovića in o njegovem zavzemanju za ločene obrtniške komore (zbornice), češ, da se pri hvalisanju zanatske (obrtiške) komore čuva, da bi s številskimi obrazložitvami to delo, «ki ga kuje v zvezde». — Nasprotno pa ugotavlja pisec, da ji iz izjav slovenskih delegatov razvidno, da je ljubljanska skupna zbornica že tretje leto votirala za pospeševanje obrta vsako leto po dvakrat toliko, kakor beograjska zanatska (obrtiška) komora šele prvič v letošnjem letu. Ugotavlja nadalje, da obrtniška komora v Beogradu ni storila prav ničesar za obrtnike, kar bi mogla navesti kot svoj argument za utemeljitev zahteve po ločenih obrtniških zbornicah. V članku so iznešene tudi pritožbe proti postopanju Saveza hrvatskih obrtnikov in zagrebškega Obrtnega zbora, ki jih pisec označuje za zastarele institucije. — Videti je, da se hrvatski obrtniki, osobito peki, prav nič ne ogrevajo za ločene obrtniške zbornice, ker čutijo, da za tem grmom tiči povsem drug zajec, kakor pa dobrobit obrtnika. Gospodje zagovorniki ločenih zbornic si pač mislijo: «Razbijmo ugledne skupne zbornice, ustanovimo slabotne obrtniške zbornice, pa bomo lahko zbrali vso moč okrog sebe v centrali in bomo potem neovirano komandirali».

Razno.

Mihael Altziebler †. Dne 18. novembra 1929. je umrl na svojem domu v Celju v 81. letu lončarski mojster in posestnik g. Mihael Altziebler, ki je bil znan ne samo kot strokovnjak v svoji obrti, temveč tudi kot stanovsko zaveden obrtniški delavec in predstavnik obrtništva v trgovski in obrtniški zbornici v Gradcu. Blag mu spomin!

Sprejemi pri banu. Občinstvo se opozarja, da je ban dravske banovine določil za sprejemanje strank vsak torek in petek, izvemši praznike, in sicer od 10. do 13. ure. Občinstvo se opozarja, da se drži dni, ki so določeni za sprejem.

Podpore za onemogle obrtnike. Bolniška blagajna samostojnih mojstrov v Ljubljani, razpisuje štiri podpore po 50.— Din. Prošnje naj se vložijo pri gosp. Ivanu Keršniču, krojaškemu mojstru v Ljubljani, Prečna ulica št. 4. Pravico do podpore imajo onemogli obrtniki, vdove obrtnikov in člani bolniške blagajne.

Obrtno sodišče v Ljubljani uraduje za stranke (informacije in vlaganje tožb na zapisnik) vsak ponedeljek in petek od 11. do 13. v sobi 132. v II. nadstropju desnega trakta justične palače. Izven tega časa se sprejemajo stranke le, če gre za nedolžljive zadeve.

Razpust Kmetijske družbe. Dravski ban gospod inž. Dušan Sernec je razpustil Kmetijsko družbo za Slovenijo na podlagi zakona o zaščiti države z motivacijo, da je prekoračila svoj, po pravilih ji določeni delokrog in da je postala po svojem udeleževanju politično društvo. Z družbo vred so bile razpuščene tudi vse podružnice, obenem pa imenovan za upravitelja društvene imovine veleposestnik g. Oton Detela. Razpustitveni dekret je bil predsedniku Kmetijske družbe g. Franu Terčku izročen v četrtek, 14. t. m. Še isti dan je prevzel od bana imenovani upravitelj upravo družbinega premoženja in vodstvo tekočih poslov. Med tem so bila od banske uprave potrjena pravila nove «Kmetijske družbe v Ljubljani» in v soboto se je že vršil občni zbor, na katerem so bili izvoljeni: predsednik Oton Detela, dva podpredsednika, 12 odbornikov in 3 pregledovalci računov. Novi glavni odbor bo le začasen, da izvede novo organizacijo podružnic, na kar se bo vršil redni občni zbor, ki bo izvolil stalni glavni odbor.

Knjigovodstvo za gradbene in instalacijske obrte. Pred kratkim je Zbornica za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani izdala v vrsti učnih knjig novo knjigo, ki jo je spisal pokojni profesor g. Henrik Podkrajšek. Knjiga se imenuje «Knjigovodstvo za gradbene in instalacijske obrte» in je peta knjiga v zbirki te strokovne literature, ki jo je izdala v kratkem času ob svojih stroških Zbornica za TOI v Ljubljani v svoji mnogostranski prizadevnosti na polju obrtnega pospeševanja. V knjigi so zbrani pripomočki, katere rabi gradbeni in instalacijska

stroka za pravilno knjigovodstvo. Pisatelj razlaga uvodoma splošne pojme o knjigovodstvu in nato detaljno obravnava vse knjige obrtnega knjigovodstva, pri čemer je modernemu tabelarnemu knjigovodstvu posvetil posebno poglavje. Vrednost knjige povečujejo vzgledi in naloge za mali obrt. Vzglede za knjigovodstvo so v knjigi zbrani za gradbeni obrt, za tesarski obrt, za kamenarski obrt in za elektrotehnični obrt. Pridejanih je knjigi tudi 17 nariskov, ki ponazorjujejo vodstvo kalkulacijske knjige in s tem olajšujejo kalkulacijo. Pri sestavi knjige so sodelovali naši praktični strokovnjaki gg. T. Korn, Ivan Novak, Ivan Ogrin, Fran Ravnikar in Tomo Vojnovič. To sodelovanje nudi garancijo, da knjiga v svoji sestavi res ustreza praktičnim potrebam strok, katerim je namenjena. Sestavljena je tako, da jo morejo s pridom porabljati mojstri in pomočniki za samoizobrazbo, dobro pa bo služila kot pomožna učna knjiga tudi učencem obrtnih nadaljevalnih in gradbenih šol, za kar ima knjiga oblastveno odobritev. Knjiga, ki obsega poleg načrta 226 strani, stane 45 Din in se naroča pri Zbornici za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani. Nakup knjige, ki lepo zaključuje kot peta učna knjiga v zbornični založbi zaslužno prizadevanje pokojnega profesorja Podkrajška za povzdigo naše obrtnosti, vsem interesantom toplo priporočamo.

Društvo «Trgovska akademija» v Ljubljani namerava prihodnja pomlad začeti poleg banske palače z gradnjo poslopja za ljubljansko trgovsko akademijo, ki bo stalo okroglo 5 milijonov dinarjev.

Naša zunanja trgovina v prvih devetih mesecih. Letošnje leto kaže bilanca naše zunanje trgovine v primeri s prejšnjimi leti dokaj ugodnejšo sliko. Iz statističnih podatkov je razvidno, da smo največ izvozili v Italijo, in sicer za 1409 milijonov Din, uvozili pa smo od tam samo za 614 milijonov Din, tako da smo napram Italiji aktivni za 795 milijonov dinarjev. Na drugem mestu je Avstrija, kamor smo izvozili 768 milijonov Din, dočim smo uvozili iz Avstrije za 968 milijonov blaga in bili torej pasivni za 200 milijonov Din. Izvoz v Romunijo, t. j. v glavnem po Dunavu je znašal 585 milijonov Din, uvoz iz Romunije pa 12 milijonov Din, tako da smo tukaj aktivni za 460 milijonov Din. V Nemčijo smo izvozili blaga za 493 milijonov Din, od tam pa smo uvozili za 860 milijonov Din, smo torej pasivni za 367 milijonov Din. Napram Madžarski smo aktivni za 38 milijonov Din pri izvozu v vrednosti 398 milijonov Din in uvozu 360 milijonov Din. Aktivni smo tudi napram Grčiji za okroglo 360 milijonov dinarjev, dočim smo v Češkoslovaško izvozili za 306 milijonov Din, od tam pa uvozili za 977 milijonov Din, tako da znaša presežek uvoza 671 milijonov Din.

Zahteve vojvodinskih obrtnikov. Obrtna sekcija Trgovske in obrtne zbornice v Novem Sadu je imela te dni sejo, v kateri je bila formulirana vrsta zahtev za zboljšanje položaja obrtniškega stanu glede na bodoči novi obrtni red. Obrtniki zahtevajo zlasti podaljšanje učne dobe na šest, oziroma osem let. Načelno so sklenili, da sme imeti mojster, ki dela brez pomočnikov, enega samega vajenca; pri šestih pomočnikih sta dovoljena dva vajenca, pri desetih trije, pri več kot desetih samo eden na štiri pomočnike. Ta odredba naj se raztegne tudi na vajence v industrijskih podjetjih, vsled konkurence, ki prihaja od tam. Itd.

Velike redukcije delavstva v Avstriji. Kakor poročajo iz Avstrije, je v kratkem pričakovati pri znani Alpine-Montan-Gesellschaft, ki je pogosto gmotno podpirala Heimwehrovce, obširnih odpustov tamkaj zaposlenih delavcev. V Eisenerzu je bilo preteklo soboto odpovedano že 500 delavcem. Isto pričakujejo v prihodnjih dneh v Donawitzu, ker nima podjetje dovolj naročil. V Aumühlu je bilo od 560 delavcev odpuščenih že 130. Prav tako bodo že ta teden omejili obratovanje v Zeltwegu, kjer je zaposlenih 900 delovnih moči. Vsega skupaj računajo, da bo ostalo brez kruha pri Alpine-Montan-Gesellschaft okoli 6000 oseb.

Ford hoče delati v Jugoslaviji ceste. Poročali smo, da je zaprosil Ford za dovolitev zgradbe avtomobilne tovarne pri Splitu. «Neue Freie Presse» poroča sedaj, da bo zaprosil Ford tudi za koncesijo za gradbo cest v Jugoslaviji; koncesija bi bila prikrojena že obstoječim cestnoprometnim načrtom. Gre za prvotne ceste, pripravne za avtomobilni promet. Ford nudi jugoslovenski vladi razmerne kredite za financiranje cestnih gradb.

Nova teritorijalna ureditev finančne uprave. Iz Beograda poročajo, da se v finančnem ministristvu

**Ali ste že naročili
,OBRTNIŠKI KOLEDAR'
za leto 1930.**

vršijo priprave za zmanjšanje števila finančnih direktij, ki jih imamo v vsej državi 14. V skladu z ureditvijo države na banovine, se mora v bodoče tudi območje finančne direktije kriti s teritorijem banovin. Tako bomo z novim letom dobili 9 finančnih direktij in poleg tega finančno direktijo za Beograd, Pančevo in Zemun. Sedanje finančne direktije so bile, kakor znano, ustanovljene 1. januarja 1929. in gre torej le za novo teritorialno razdelitev finančne uprave na finančne direktije, pri čemer bo dosedanj sistem finančne uprave ostal nespremenjen.

Slovenski denarni zavodi so nakupili velike množine Blairrovega posojila (7- in 9odstotnega). Množino v Ljubljani se nahajajočih Blairovih listin cenijo na 25 do 30 milijonov Din tečajne vrednosti. Po sedanjem tečaju nese to posojilo 9 odstotkov.

Francija dalje kopiči zlato. Po zadnjem izkazu francoske novčanične banke je zlati zaklad Banque de France prekoračil že 40 milijard frankov (88 milijard Din). To je rekordna višina, ki jo Francija doslej še ni nikoli dosegla. Tekom enega leta se je zlati zaklad povečal za 9 milijard frankov ali 33 odstotkov. Če upoštevamo, da ima Francoska banka še za 26 milijard frankov deviz, ki jih ob primerem času lahko še spremeni v zlato, tedaj vidimo, da znaša kritje obtoka bankovcev okrog 100 odstotkov. Te številke nam ilustrirajo ogromno bogastvo Francije.

40letnico socialno-zavarovalnih zakonov bo proslavil na slovesen način Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani dne 21. decembra. Jedro proslave bo tvorila slavnostna seja ravnateljstva in nadzornega odbora urada s primernimi referati in nekaterimi socialno-važnimi predlogi ter ukrepi.

Trgovanje z 20odstotnimi kronskimi boni. Glede na omejitve pri sprejemanju 20% bonov za plačilo dolžnega davka je bilo v Sloveniji doslej mogoče vnovčiti le neznaten del priznanih, ker finančni zakon za tekoče leto določa, da se je priznanice sprejemalo le za plačilo davčnih zaostankov do leta 1926. in le od takih davčnih zavezanec, katerim so bile priznanice izdane, odnosno od njihovih dedičev. Tudi davkoplačevalcev, ki imajo plačati finančne kazni, ni mnogo. Zbornica za TOI

v Ljubljani je ponovno stavila finančnemu ministru predlog, naj se v nov finančni zakon sprejme določilo, da se boni sprejemajo namesto gotovine tudi za plačilo tekočih davkov, čeprav samo postopoma. Obenem je naprosila merodajne oblasti, naj se za orientacijo in pomirjenje prebivalstva oficijelno objavi, kako se namerava urediti likvidacija teh bonov. Sedanja špekulacija z boni je brez dvoma kvarna za lastnike bonov, ako jih bodo mogli v doglednem času vnovčiti po nominalni vrednosti. Zato svarimo pred prenaplajeno prodajo bonov.

Dobave. Gradbeni oddelek Direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 3. decembra t.l. ponudbe glede dobave 10 kg stenja za olje, 60 komadov gorilcev, 500 komadov krtač za ribanje, 4200 kg raznih barv, 500 kg alabaster-mavca, 200 kg sikativa in 150 kg motvoza. (Pogoji so na vpogled pri istem oddelku.) — Direkcija državnega rudnika Kakanj sprejema do 3. decembra t.l. ponudbe glede dobave 700 kg papirnatih vrečic in 300 kg ovojnega papirja. — Direkcija državnega

rudnika Breza sprejema do 5. decembra t.l. ponudbe glede dobave vijakov, raznega zidarskega orodja, držajev za pile, konjskih podkev in žebeljev za podkve. — Direkcija državnega rudnika Velenje sprejema do 9. decembra t.l. ponudbe glede dobave žimnatih omel, kokosovih otiračev za čevlje, konopnenih gurt.

Prodaja lesa. Dne 10. decembra t.l. se bo vršila pri Direkciji šum križevačke imovne opčine v Bjelovaru dražba glede prodaje hrastovega lesa. (Pogoji so na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani.)

Prodaja starih sodov. Delavnica državnih železnic v Mariboru sprejema do 10. decembra t.l. ponudbe glede prodaje približno 1000 starih lesenih sodov. (Predmetni oglas je na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani.)

Prodaja starega stekla. Pri Direkciji državnih železnic v Sarajevu se bo vršila dne 9. decembra t.l. ofertalna licitacija glede prodaje približno 4000 kg razbitega stekla. (Pogoji so na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani.)

OBR T N A B A N K A

v Ljubljani

Centrala: Kongresni trg 4.

Podružnica: Ljutomer

Telefon št. 2508

Telefon št. 2508

Račun pri poštini hranilnici v Ljubljani št. 12.051

Daje kredite v obrtne svrhe, pospešuje ustanavljanje obrtnih in industrijskih podjetij, izvršuje vse bančne transakcije najkulantneje. Vloge na knjižice in na tekoči račun se obrestujejo kar najugodnejše, vezane vloge po dogovoru primerno višje.

Dobro znana gostilna

Pri „Tratniku“
Sv. Petra cesta 25
v Ljubljani

toči izborna pristna dalmatinska vina. Mrzla in gorka jedila. Vsak teden trikrat morske ribe in bakala (Stockfish), prirejene na calmatinski način

• Lastnik: A. Sumara.



Dvokolesa najboljših svetovnih znamk v veliki izbiri zelo poceni. Najnovejši modeli otroških vozičkov od preprostega do najfinejšega in igračni vozički v zalogi. Več znamk šivalnih strojev najnovejših modelov, deli in pnevmatika.

Ceniki franko. Prodaja na obroke.



„TRIBUNA“ F. B. L., tovarna dvokoles in otroških vozičkov, LJUBLJANA, Karlovška cesta 4.

KREDITNO DRUŠTVO MESTNE HRANILNICE LJUBLJANSKE

DOVOLJUJE POSOJILA NA MENICE IN KREDITE

V TEKOČEM RAČUNU VSEM KREDITA

ZMOŽNIM OSEBAM IN TVRDKAM

ELEKTROINDUSTRIJA

BERGODAC & Co.

d. z o. z.

LJUBLJANA

Šelenburgova ulica šte. 6.

Največja izbir ošnega elektro-instalacijskega materiala, žarni, svetilk, elektro-aparatov in strojev. Sortiran RADIO-oddelek.

L. Mikuš

Izbornica dežnikov

Ljubljana

Mestni trg 25

Ustanovljeno 1889.

Skrbno izdelovanje!

Največji izbor!

Najnižje cene!

Preobleke!

Popravila!

Kreditni zavod za trgovino in industrijo

Ljubljana, Prešernova ulica št. 50 (v lastnem poslopu)

Brzjavni naslov: Kredit Ljubljana — Telefon št. 2040, 2447, 2453, 2803 in 2808

Obrestovanje vlog, nakup in prodaja vsakovrstnih vrednostnih papirjev, deviz in valut, borzna naročila, predujmi in krediti vsake vrste, eskompt in inkaso menic in kuponov, nakazila v tu- in inozemstvo, safe-deposits itd. itd.